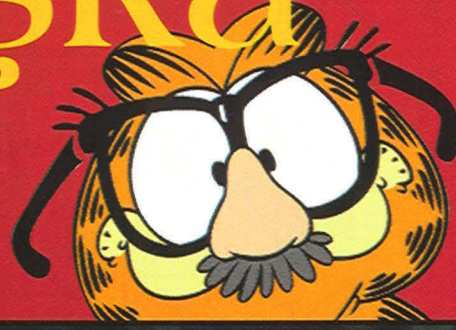

Bir Başka Kedi

Çoğunuz robot hayvanları duymuşsunuzdur. Hani şu havlayan, ağlayan, mama isteyen, yeterince sevmediğinizde hastalanan, hatta ölebilen Japon icadı elektronik oyuncaklar... Sanal yaşam dünyasına şimdi yeni bir konuk geliyor. Robokoneko adlı bir robot kedi.

Ancak kedimiz öyle oyuncakçı dükkanlarından falan satın alınabilecek gibi değil. En azından şimdilik. Belki çok çok sonra, kendileri şöhrete doyduktan sonra olabilir.

Yapay kedimiz için şu sıralarda ABD'nin Colorado eyaletindeki bir laboratuvarında dünyanın en iddialı yapay beyni hazırlanıyor. Beyni tasarlayan, Japonya'nın Kyoto Üniversitesinde görevli Hugo de Garis adlı Avrupalı bir bilim adamı. Bu ay içinde tamamlanması beklenen ve Hücresel Otomasyon Makinesi (CAM) diye adlandırılan beyin yaklaşık 40 milyon kadar yapay nörondan oluşacak. Nöron, tabii sahibisi, duyu organlarımızla algıladığımız şeyleri beyne taşıyan bir sinir hücresi. İnsanda bu hücrelerden 100 milyar kadar olduğunu daha önce görmüştük. Bu durumda

kediciğin, bizim kadar, hatta canlı modelleri kadar akıllı olmasını beklemeyeceğiz elbette. Ama şimdiye kadar yapılan en iddialı düşünen makine olacağı kesin. Bu yapay beyinler üzerinde çalışan bilim adamları, şimdiye kadar en fazla bir milyon yapay nöron kullanabiliyorlardı. Bu alanın öncülerinden sayılan İngiliz profesör Igor Aleksander, Magnus adını verdiği makinesinde ancak sınırlı ölçüde bir "bilinç" yaratabildiğini söylüyor. (Üstelik Magnus'un bir kedi ya da köpek gibi sevimli bir biçimi de yok. Eğer ileride bilinci gelişirse, kendisini yalnızca bir makine olarak tanıyacak.) İngiliz bilim adamına göre gerçekten "akıllı" makinaların ayırtedici özellikleri "ben" duygusu taşımaları olacak.

Yapay beyin, başka bir deyişle yapay zeka alanında sağlanan gelişmelere karşın öyle görünüyor ki, sanki başka bir insanmış gibi konuşan, tartışan, sevinen, küsen makineleri bir süre daha bilim kurgu filmlerinde izlemeye devam edeceğiz.

Yapay beyinleri, eskiden yanlış olarak "elektronik beyin" diye de adlandırılan bilgisayarlarla karıştırmayalım.

BENİM KADAR ÜNLÜ OLABİLECEK Mİ ACABA?

Bilgisayarlar düşünmezler; yalnızca belleklerine işlenen programları uygularlar. Kendilerinden istenen işlemleri

"evet-hayır" türünden çok küçük parçalara bölerek bizim beynimizin yapabildiğinden çok

daha hızlı bir biçimde gerçekleştirirler. Kendileri (şimdilik)

bizim yüklediğimiz veriler ve yöntemler dışında, bağımsız olarak nesneleri algılayamazlar ve "soyutlayamazlar". Bir bilgisayarın, bir optik algılayıcıyla görebildiği bir insan yüzü, onun için, üzerinde (belleğine işlenmiş verilerden tanıdığı) daireler ve çizgiler bulunan bir elipstir.

Oysa bizim kedinin "beyni" farklı.

Her biri 1152 yapay nörondan oluşan gruplar, her biri özel bir mikroişlemci çip olan 72 kontrol birimine bağlı. Bu birimlerin özelliği, uyarılara göre bağlantılarının sürekli değişmesi. Bu hünerleri sayesinde 72 birim yaklaşık 33 bin değişik birim haline gelebiliyor. Bu birimler, uyarılara cevap verebilmek için sürekli birbirleriyle iletişim halindeler.

Saniyede 300 kez haberleşiyorlar. Gene de Robokoneko'nun ne kadar akıllı olduğunu görmeden bilemeyeceğiz.

Ama yapay beynin tasarımcıları, onun oyuncak kediye ilk kez çevresiyle bir etkileşim kurabilme, çevreden gelen dürtülere cevap verme yetisi kazandıracağını düşünüyorlar. Bir başka deyişle kedimiz, canlı hayvanların sahip olduğu türden basit bir düşünme yeteneği kazanacak.

Raşit Gürdilek

